

ХРОНІКА

Відгук на книгу – есе Людмили Володимирівни Краснової «Іван Франко – Анна Ахматова: «Зів'яле листя». Поетика перекладу» (Дрогобич, «Посвіта», 2008)

Мистецтво перекладу в галузі художньої літератури, зокрема, жанрів поетичних, знаходиться зараз в центрі уваги українського літературознавства, якщо судити по величезній кількості дисертаційних досліджень і відповідно виданих об'ємних монографій. Та вони, як правило, присвячені науковим роздумам в галузі теорії, а не історії літератури і побудовані (якщо говорити про конкретні приклади) на дуже значному й різноманітному «авторському матеріалі», де фігурують і автори першорядні – відповідно й перекладачі, і зовсім другорядні, читачеві або зовсім не знайомі, або знайомі мінімально. На цьому «кількісному» матеріалі будуються й «якісні» теоретичні висновки.

Як на мене, в цьому дослідницькому морі щасливий виняток становить книга-есе професора кафедри світової літератури Дрогобицького державного педагогічного університету, академіка АН вищої освіти України – **Людмили Володимирівни Краснової** (назву подано на початку рецензії). Вона присвячена темі, нібито «частковій», - перекладам відомої російської поетеси і відомого перекладача (головним чином, з англомовних літератур) *Анни Ахматової* – поетичного циклу *І. Франка «Зів'яле листя»*, котрий стоїть окремо у творчому поетичному доробку великого українського письменника.

Кваліфікований філологічний аналіз дає при цьому підставу для важливих теоретичних висновків в галузі системи віршування, лексичної образності, «компенсації образності» і переконливий історико – філологічний матеріал в галузі українсько – російських літературних зв'язків XIX – початку XX ст.. до того ж, на безперечно переконливих показових принципах творчості найвидатніших митців.

Звертаю увагу на те, що поетичний цикл *І. Франка «Зів'яле листя»* органічно стилізовано під український фольклор, а в *Анни Ахматової* – поетеси «літературних джерел», в основному, з «міської тематики», «кольорові замальовки природи» подано в її власному поетичному слові яскраво, образно, але не часто, наприклад: «Поздней осенью, холодный и колкий, бродит ветер – безлюдью рад; в белом инее черные елки на подтаявшем снеге стоят...»; «Вечер осенний был душен и ал...» («Сероглазый король»). У *І. Франка* – «персоніфікована природа» - це «головний персонаж» у поетичному циклі. Отже, цілком можна погодитися з тими висновками, які робить *Л. В. Краснова* у своїй книзі – есе: «Переклад *Ахматової А. «Зів'ялого листя»* в цілому конгеніальний. Його основна прикмета – інтуїтивне бажання перекладача дещо естетизувати текст, уникнути образів життєво – грубих... Переклад

вирізняється глибоким відчуттям форми, хоча не завжди досягає гармонії форми та змісту. Відчутна, однак, дивна співпричетність на рівні духовної близькості й подібних гірких переживань... Не можна оминати й проблеми рецепції, саме естетики рецепції твору, який став об'єктом перекладу. Розглядаючи проблему рецепції *А. Ахматовою* своєрідної поетичної манери *І. Франка* акцентуємо при цьому й фактор залежності перекладача від власного психологічного типу – інтуїтивного. Психологічний тип автора оригіналу визначити важко. Він тяжіє до всіх чотирьох типів – розумового, емоційного, сенсорного, інтуїтивного. Знаковий твір «*Зів'яле листя*» підтверджує це припущення (див.: С. 58).

Додамо до цього, що критична «Література», додана до книги (хоч і не дуже нечисленна й вибіркова, бо в самому тексті фігурує набагато більше прізвищ різних авторів і теоретиків літератури), теж цілком характерна. Під цим кутом зору фігурують, скажімо, *Пушкін А. С. «О Мильтоне и Шатобриановом переводе «Потерянного Рая»* (в книзі «Сочинения» А.С. Пушкина (1949)), або: «*З глубини душі*» *Д. Павличка* (у виданні Франко І. «Зів'яле листя» (1985).

Гадаю, що невеличке за розміром, та дуже кваліфіковане дослідження *Л. В. Краснової*, може бути корисним при читанні нормативних курсів та спецкурсів з «*перекладознавства*» і в Інституті філології Київського Національного університету імені Тараса Шевченка: на кафедрі історії української літератури, на кафедрі історії російської літератури, навіть на кафедрі слов'янської філології.

Булаховська Ю. Л.

ТРАВНЕВА ПРЕЗЕНТАЦІЯ

28 травня 2009 року на Кафедрі слов'янської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (і саме за ініціативою цієї кафедри) відбулася презентація нової книги Юлії Леонідівни Булаховської «Вибрані твори: оповідання, спогади, есе» (Київ, видавництво Вадима Карпенка, 2009).

Чому саме її і чому саме цієї книги? На це є декілька причин, оскільки Ю.Л. Булаховська є славісткою за фахом і випускницею Київського університету; була у свій час його аспіранткою. Тут вона 1956-го року (теж у травні) захищала кандидатську дисертацію «Розвиток реалізму в творчості Елізи Ожешко кінця 60-х – середини 80-х років XIX сторіччя». Тут на відділенні славістики певний час дослідниця читала певні нормативні курси й спецкурси з історії польської літератури (це її прямий фах), а також польсько-українсько-російських літературних взаємин різних періодів.

І зараз (вже як доктор філологічних наук, професор, академік АН вищої